

Zeearenden nestelen bij de Baai van Ballast

Beschermingsinspanningen rond een nieuwe Amsterdamse broedvogel

De zomer van 2022 is net over haar hoogtepunt heen als de eerste waarnemingen doorkomen. Er wordt met regelmaat een koppel Zeearenden gesignaleerd bij de dijk naar Muiden, de Vijfhoek en IJburg. Ook uit Waterland en Amsterdam Oost kwamen meldingen. Iedereen was direct enthousiast, twee vliegende deuren die zo dichtbij Amsterdam verblijven! De mooiste foto's kwamen op waarneming.nl voorbij. Zelf heb ik ook meerdere uren op de dijken doorgebracht in de hoop deze majestueuze vogels in mijn zoeker te vangen.

De opmars van de Zeearend

Sinds 2006 broedt de Zeearend weer succesvol in Nederland. Vanuit Duitsland werden de Oostvaardersplassen gekoloniseerd, daarna verspreidde de soort zich rond het Lauwersmeer, de IJsselmonding en de Brabantse Biesbosch. De opmars van de soort vordert gestaag. In 2022 kwamen er in Nederland 30 paren tot broeden, wat uiteindelijk resulteerde in 30 vliegvlugge jongen.

Jonge vogels doen broedpogingen op afgelegen, natte plekken rond het IJsselmeer, Noord Nederland en de Delta. Eerste broedpogingen zijn gevoelig voor verstoring en niet altijd succesvol.

Na de zomer van 2022 ontdekt een jong paartje de afgelegen landtong aan de Baai van Ballast. Het vrouwtje met ringnummer AY46 is in 2019 geboren op het Vogeleiland in het Zwarte Meer in de IJsselmonding bij Kampen. Ze is een kind van man AY40 OVP uit 2011 en Noord-Duitse vrouw v664 uit 2007. De man is ongeringd. Er worden laat in het seizoen twee jongen geboren die inmiddels vliegvlug zijn. Zeearenden kennen geen natuurlijke vijanden. Nestverstoring, predatie van jongen, vogelgriep en windturbines vormen desondanks een bedreiging. Voor zover bekend werden in Nederland vier Zeearenden het slachtoffer van een aanvaring met een windturbine.

bron: Werkgroep Zeearend. Met dank aan Martijn de Jonge.

Suppers, kanoërs en zelfs waterskiërs verstoren de vogels in de Baai van Ballast

FOTO: ROELY BOS

Een voorzichtige start

Aan het einde van de zomer begonnen de subadulte arenden de eerste afgebroken takken door de lucht te vervoeren. Komt de wensdroom nu al uit? Zou er echt al een nest in de maak zijn? Om te voorkomen dat het te druk wordt op de dijk en om de arenden de nodige rust en ruimte te gunnen is besloten om alle waarnemingen op internet te verbergen. Nu konden we ons helaas niet meer vergapen aan elkaars prachtige foto's. En konden we ook niet meer uitpuzzelen op welke momenten de vogels wat vaker dichtbij werden gezien. Soms zaten ze uren achter elkaar bijna onzichtbaar op het opgespoten zand van de nieuwe eilanden van IJburg.

Drukte rond de Baai van Ballast

Tijdens de vele uren dat ik zat te wachten tot er weer een arend te zien was, viel het op dat de Baai van Ballast veel gebruikt werd door recreanten. Een paar vissers maar ook suppers, kanoërs en zelfs waterskiërs kwamen de vele rustende en ruiende Meerkoeten, eenden en Futen verstoren. Het was ook verbazend om te zien dat enkele nudisten daar rustig op hun achterdek bleven zonnen terwijl de dijk vol stond met telescopen.

Actie en onderzoek

Op 31 augustus was ik wederom getuige van een ernstige verstoring van de natuur in de Baai. Ik heb toen een berichtje in de vogelzaken-app geplaatst met de vraag of de Vogelwerkgroep niet iets zou kunnen doen. Er ontstond direct een fijn gesprek van waaruit een aantal ideeën naar voren kwam. De Commissie **Bescherming** ondernam actie en vanuit zijn functie als stadsecoloog zocht Koen Wonders advies bij diverse betrokken partijen. En zo mocht ik op 12 september mee met Koen om met twee boswachters uit Diemen en een dame van de Amsterdamse milieurecherche ter plaatse te kijken. Daar, op de dijk bij de Baai, bleek het lastig om te achterhalen wie nu precies echt verantwoordelijk is voor het gebied.

‘Het is onduidelijk welke fysieke afsluiting het beste werkt, met **welke juridische onderbouwing** dit kan worden gedaan en op welke termijn het gerealiseerd kan worden.’

Een gedeelte verantwoordelijkheid

De Vijfhoek valt onder de gemeente Diemen en de Baai van Ballast valt onder de gemeente Gooise Meren. Maar ook Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat en Vattenfall hebben daar hun verantwoordelijkheden. Om te onderzoeken hoe het gebied voor recreanten vanaf de Markermeerzijde geblokkeerd kan worden brengen we ook een bezoek aan die kant van het gebied. Op 27 oktober ga ik weer mee met Koen, dit keer met een boot van de Amsterdamse Waterpolitie. De boswachters zijn nu vervuld door een medewerker van de Omgevingsdienst. Koen heeft deze handhavende provinciale organisatie uitgenodigd om ons verder helpen om het gebied te **beschermen**. Als iemand in staat is gebiedseigenaren op te sporen en aan te moedigen om natuur**beschermende** maatregelen te nemen, dan is het wel de Omgevingsdienst.

Aanmeren verboden, varen niet

In de baai staat met borden aangegeven dat je er niet mag aanmeren, maar varen door de Baai zelf is gewoon toegestaan. Tijdens onze boottocht hebben de twee Zeearenden zich een paar keer prachtig laten zien. Ook vlogen ze op het juiste moment op, waardoor het goed duidelijk werd hoe verstorend een boot kan zijn. Alle betrokken partijen zijn zich bewust van de noodzaak om het gebied af te sluiten. Ook zijn ze allemaal welwillend om dit te doen. Maar dan stopt het proces. De meeste andere Zeearenden in Nederland broeden blijkbaar op plaatsen waar een afsluiting van een stuk land voldoende is. Bij de Baai van Ballast gaat het om het afsluiten van water en daarvoor moet het wiel nog worden uitgevonden, zo lijkt het. Het is onduidelijk welke fysieke afsluiting het beste gaat werken, met welke juridische onderbouwing dit kan worden gedaan en op welke termijn het gerealiseerd kan worden. Ook nu, begin juli 2023, is er de situatie nog onveranderd. Niet dat ons paar Zeearenden zich daar iets van aantrekt. Sinds begin april ligt de dame van het koppel constant op het nest en tegen de verwachtingen is dit jonge Zeearendenstel al bij hun eerste poging succesvol. Inmiddels zitten er twee prachtige jonge nakomelingen op het nest. Waren wij mensen en onze instanties maar zo voortvarend!

FOTO: EWOUT HUIBERS

De onbekende man maakt vrouw AY46 het hof